



FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/244/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

429/2015. számú (XI. 26.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ nevében, meghatalmazott jogi képviselője által előterjesztett **panaszát** a 2015. november 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a B. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2015. április 29-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben 2015. április 12-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2015. április 12-én a családjával együtt utazott Magyarországra, rokoni látogatás végett (az autózás végcélja B. lett volna). A határátkelés B-nél történt, ahová 10 óra 45 perckor érkeztek meg, a saját tulajdonát képező D. D. gépkocsival, amelyet ő vezetett. A B. Határrendészeti kirendeltség „rutin” ellenőrzés címén elkérte a panaszos, illetve a gépkocsija dokumentumait, majd egy pár perc várakozás után behívták a hivatal irodájába, ahol a tudomására hozták, hogy a gépkocsi lopott és a panaszos elő van állítva, viszont a család folytathatja az útját (ha van mivel), ugyanis a járművet elkobozzák.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos nem tudja szavakba önteni, hogy milyen traumán ment keresztül a családja (főleg a 9 éves kislánya), miután a tudomásukra hozta a panaszos a tényállást és azt, hogy nem tud velük utazni.

Miután a panaszost alaposan kihallgatták, amikor próbálta megmagyarázni az ártatlanságát, bizonyítván ezt az autó dokumentumaival, ahol tulajdonosként a saját cége szerepel, ezeket az érveket a rendőrök visszautasították azzal az indokolással, hogy az olasz rendőrség a gépkocsit lopottnak nyilvánította és a nyilvántartásban így szerepel. Állítólagos ellenőrzésük után is az olasz hatóságok fenntartották az álláspontjukat, hiába próbálta a panaszos azt megmagyarázni, hogy az első tulajdonos tényleg egy olasz Kft. volt, de az visszaadta az autót a lízingelő cégnek, mivel nem tudta a részleteket tovább fizetni. A panaszos cége viszont csak ezek után vásárolta meg a gépkocsit.

A panaszos előadta, hogy sajnálatos módon a rendőrség nem fogadta el az érveit, és ennek következtében kb. 17 órakor a berettyóújfaluiak átadták a B. Rendőrkapitányságnak. Ez a rendőrkapitányság sem tudott másként dönteni, mivel állítólag az olasz fél nem tágitott állításai pontosságával kapcsolatban és kérte a gépkocsi elkobzását, ami meg is történt.

Két nappal az esemény után, amelyek nagyon megviselték a panaszost, a B. Rendőrkapitányság értesítette, hogy mehet a gépkocsi után, mivel tisztázódott a helyzete és az olasz hatóságok visszavonták (törölték) a listáról a feljelentésüket.

A panaszának a fő oka az, hogy miért nem lehetett hamarabb tisztázni az olasz hatóságokkal a kialakult helyzetet, és miért kellett szenvedő alanyának lennie egy olyan intézkedésnek, amely egyébként indokolatlan volt és a panaszos személyes jogait sértette. A magyarázatot, amellyel a magyar hatóságok próbáltak élni a panaszos véleménye szerint nem elfogadható, mivel a vele szembeni intézkedések megalapozatlanok, törvénytelenek és rendőri túlkapásnak minősülnek, ezért erkölcsi elégtételként követel 20 millió forintot a maga és családja nevében.

2) A panaszos becsatolt egy 2015. április 12-én, lefoglalásról kelt határozatot, amely szerint a panaszossal szemben az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (továbbiakban: Együttműködési tv.) 2. §-ában foglaltakra tekintettel - a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) rendelkezéseire is figyelemmel – a Együttműködési tv 27. § és 28. § (1) bekezdése alapján lefoglalást rendel el a T. schengeni azonosító számon szereplő, ... forgalmi rendszámú, illetve a T... számon szereplő ... forgalmi rendszámú D. D. típusú román honosságú személygépkocsira a járműhöz tartozó egy darab indítókulcsra és a bemutatott forgalmi engedélyre.

A határozat indokolása szerint a panaszos a fentebbi napon az Á. Határátkelőhelyen jelentkezett belépésre 10 óra 45 perckor, az általa vezetett D. D. típusú személygépkocsival. Ellenőrzése során megállapítást nyert, hogy a T. azonosító számon, illetve a T. számon szerepel a forgalmi rendszám, illetve ugyanezen rendszámú D. D. típusú gépkocsi, mint lefoglalás vagy büntetőeljárásban bizonyítékként való felhasználás céljából keresett tárgy (38. cikk), ezért a gépjármű. a rajta használt és hozzá tartozó forgalmi rendszámokkal, egy darab indítókulccsal, illetve a hozzá tartozó román forgalmi engedély lefoglalása indokolt.

Tekintettel arra, hogy az olasz hatóságok a jármű lefoglalását rendelték el, ezért az Együttműködési tv. 27. § és 28. § (1) bekezdésében foglaltakra határozott a nyomozó hatóság.

3) A panaszos beadványához mellékelte egy 2015. április 14-én kelt lefoglalás megszüntetéséről szóló határozatot, amely szerint Együttműködési tv. 2. §-ában foglaltakra tekintettel - a Be. rendelkezéseire is figyelemmel - a törvény 27. § és 28. § (1) bekezdése alapján 2015. április 12-én határozattal lefoglalt, valamint a rendőrségnél tételszám alatt kezelt lefoglalt személygépkocsi lefoglalását a Együttműködési tv. 28. §-ában és a Be. 155. § (1) bekezdésének első mondatában írtakra figyelemmel megszünteti és azok kiadását a panaszos részére rendeli el.

A határozat indokolása szerint 2015. április 12-én az Á. Határátkelőhelyen T... schengeni azonosító számon, illetve T... számon szereplő ... forgalmi rendszám, illetve ugyanezen rendszámú D. D. személygépkocsi. Lefoglalták továbbá a gépkocsihoz tartozó forgalmi engedélyt, illetve egy darab indítókulcsot. A gépkocsi körözését az olasz hatóságok 2014. augusztus 7-én rendelték el. A lefoglalás alapján az Országos Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: ORFK) a NEBEK-nek küldött megkeresésére az olasz hatóságok megerősítették, hogy a körözés érvényes, illetve kérték a jármű lefoglalását. Az olasz hatóságok 2014. április 14-én a SIRENE Irodának küldött válaszukban közölték, hogy a körözés tévesen maradt a Schengeni Információs Rendszerben (továbbiakban: SIS), így az a mai nappal visszavonásra került. Ezek alapján a gépkocsi és tartozékai visszaadása szükséges a lefoglalást szenvedő panaszos részére.

4) A panaszos mellékelte az előállítás végrehajtásáról készült jelentést, amely szerint a panaszossal szemben 2015. április 12-én, 10 óra 45 perckor a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálást és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel előállítást foganatosítottak. Az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szerint a fentebbi napon 10 óra 45 perckor a panaszos belépésre jelentkezett Á. Közúti Határátkelőhely belépő forgalmi sávján a román forgalmi rendszámú D. D. típusú személygépkocsi vezetőjeként. A panaszos alapos ellenőrzése során a jármű román hatóságok által kiállított forgalmi engedélyt adta át. Az adattári ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy az olasz hatóságok a járműre, valamint annak forgalmi rendszámaira lefoglalást rendelték el. A SIRENE irodával való egyeztetés során kiegészítő információkérés történt, amelyre a választ 14 óra 35 perckor kapták meg, amely szerint a jármű és a rendszámok lefoglalását az olasz hatóságok a fenti számokon továbbra is kéri.

A panaszosnak az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolást és az előállítás okáról szóló tájékoztatót kiadták.

A panaszost további intézkedés megtétele érdekében 16 óra 50 perckor átadták a Berettyóújfalui Rendőrkapitányságnak.

5) A panaszos becsatolta az előállítás idejéről szóló igazolást, amely szerint személyi szabadságát 2015. április 12-én 10 óra 45 perc és 16 óra 30 perc között B., Sz. utca 13.

számon korlátozták. Az igazoláson a panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy a személyi szabadságának korlátozása alatt sérülése nem keletkezett, panasszal nem élt.

6) A panaszos mellékelte az előállítás végrehajtásáról a parancsnoki vélemény és kivizsgálás elnevezésű dokumentumokat, amelyben a parancsnok a panasszal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján az igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés történő átvizsgálást és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint fogatosított előállítást jogszerűnek, szakszerűnek és az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményekkel egyezőnek, azaz arányosan találta,

7) A panaszos az általa aláírt és az előállítás ideje alatt megtett nyilatkozatát is mellékelte, amelyben kijelentette, hogy a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. § és 93. § alapján megkapta; a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben panasszal nem él; élelmezést nem kért; betegségben nem szenved; a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett; orvosi ellátásban nem részesült.

8) A panaszos mellékelte a 2015. április 12-én 16 óra 50 perckor végrehajtott átadását követően egy másik rendőrség által kiállított előállítás idejéről szóló igazolást, hiszen a panaszos előállítását ezen hatóság is fenntartotta, nevezetesen 16 óra 50 perc és 18 óra 30 perc között.

9) Végezetül a panaszos becsatolta a 2015. április 12-én 17 óra 45 perckor megkezdett lefoglalásról szóló jegyzőkönyvet, amely befejezésének az időtartamát a jegyzőkönyv nem tartalmazza. Figyelemmel arra, hogy a panasz eljárás szempontjából a jegyzőkönyv egyéb érdemi információval nem szolgál, így a Testület annak teljes terjedelmű ismertetésétől eltekint.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a B. Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) M. B. r. fhdgy. a B. Rendőrkapitányság B. Rendőrőrs Bűnügyi alosztályának vezetője 2015. július 19-én készítette a sérelmezett intézkedésről szóló átiratát, amelyből az alábbiak derülnek ki.

2015. április 12-én, 10 óra 45 perckor a B. Határrendészeti Kirendeltség útlevélnyelői igazoltatták a panaszost, amint az általa vezetett D. D. típusú személygépkocsival közlekedett az Á. Határátkelőhelyen belépésre jelentkezett. A határrendészek az alapos ellenőrzés során megállapították, hogy a járművet, illetve annak hatósági jelzéseit az olasz hatóságok T..., illetve T... schengeni azonosítószámokon körözik, ezért kérik azok lefoglalását. A határrendészek a találatot követően felvették a kapcsolatot az ORFK NEBEK SIRENE irodával, részükre 11 óra 15 perckor kiegészítő információkérő lapot küldtek, amelyben kérték, hogy az olasz hatóságok nyilatkozzanak arról, hogy a jármű, illetve a rendszám kapcsán kiadott jelzések érvényesek-e még. Az ORFK NEBEK SIRENE iroda a találati értesítőt iktatta, majd a személyi szabadságot korlátozó jelentés tartalma szerint 14 óra 35 perckor válaszolt. A kérésnek megfelelően felvették a kapcsolatot az olasz hatóságokkal, akik megerősítették a körözés érvényességét, és kérték a jármű lefoglalását, a használó

személy(ek) adatainak a megállapítását. Az intézkedést a B. Rendőrkapitányság állománya ezt követően vette át, a fent leírtak a rendelkezésre álló okmányok tartalmából kerültek megállapításra.

A készenléti szolgálatot ellátó bünyügyi nyomozó H. S. Cs. r. tzls. a panaszost 2015. április 12-én 16 óra 30 perckor vette át a határrendész kollégáktól, a személyi szabadságot korlátozó jelentést R. I. r. zls. és Sz. L. r. tzls. körzeti megbízottak készítették.

A lefoglalással és a panaszos meghallgatásával kapcsolatosan is keletkeztek iratok, amelyekből megállapítható, hogy H. S. Cs. r. tzls. az átvételt követően kb. fél órával (17 óra 5 perckor) már megkezdte a panaszos meghallgatását, elmondása meghallgatási jegyzőkönyvben került rögzítésre. Ezt követően határozatot készített a jármű lefoglalásáról, majd elvégezte azt, amit jegyzőkönyvön dokumentált. A lefoglalási jegyzőkönyv nem tartalmazza az eljárási cselekmények befejezésnek az időpontját, a NEO-Zsaru rendszer szerint 18 óra 25 perckor zárták le a jegyzőkönyvet. A panaszost 18 óra 30 perckor bocsátották szabadon.

Az előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján került sor. A B. Rendőrőrs által végrehajtott eljárási cselekmények 2 óra hosszát tartották. Arról, hogy a panaszos családja a B. Rendőrőrs által folytatott intézkedés során hol tartózkodott a keletkezett iratokban nincs információ, erre az előállítást végző rendőrök sem emlékeznek. Az ügyben az intézkedések végrehajtására a SIS második generációja keretében történő információcseréről, továbbá az Együttműködési tv. alapján került sor. A törvény értelmében a jelzéskezelők – jelen esetben az olasz hatóság jelzéskezelői – a felelősek azért, hogy a SIS-rendszerben elhelyezett adatok megfeleljenek a SIS II adatminőségi követelményeinek. Találat elérése esetén a törvényben meghatározott intézkedéseket kell végrehajtani, azok jogszerűségének mérlegelése nélkül. Mivel az olasz (illetve spanyol, portugál) jelzések kapcsán rendszeresen előfordulnak nem törölt, tévesen elhelyezett körözések, ezért is kért a Határrendészeti Kirendeltség találat megerősítőt.

Az iratokból az is megállapítható, hogy a lefoglalást követően napon (ez hétfő, az első munkanap) H. r. tzls. megkeresésben felvette a kapcsolatot a SIRENE Irodával a jármű visszaszármaztatása érdekében, a megkeresést 12 óra 58 perckor küldte el faxon. A SIRENE Iroda 2015. április 14-én 11 óra 30 perckor belső levelezési rendszeren küldte a tájékoztatást arról, hogy az olasz társiroda közölte, hogy a járművet Romániában már korábban megtalálták és visszaadták a jogszerű román tulajdonosnak, de erről értesítést nem kaptak. A körözést most vonták vissza és elnézést kérnek a kellemetlenségért.

A válasz megérkezését követően a B. Rendőrőrs soron kívül felhívta a panaszost és arról tájékoztatta őt személyesen a bünyügyi alosztályvezető, hogy a körözés téves, visszavonták, a járművet vissza lehet adni a részére. A telefonbeszélgetés pontos ideje nem ismert, arról hivatalos feljegyzést sem készített az alosztályvezető. Az emlékezete szerint közölte a panaszossal azt, hogy a járművet D-be szállították, tájékoztatta a telephely pontos címéről, úgy emlékszik, hogy megállapodtak abban, hogy a jármű átadását április 15-én hajtják végre. Arról is tájékoztatta a panaszost, hogy joga van panaszt tenni a lefoglalás ellen, mivel az eljárási cselekményekre az olasz jelzések alapján került sor, ezért célszerű lenne panaszost ott vagy ott is előterjeszteni.

H. r. tzls. ugyanezen a napon 14 óra 53 perckor elkészítette a lefoglalás megszüntetéséről rendelkező határozatot. A jármű átadására április 15-én a B. Kft. D., D. utca 166. szám alatti telephelyén került sor, az átadási jegyzőkönyv óra/perc megjelölést nem tartalmaz.

A lefoglalásról, illetve annak megszüntetéséről szóló iratok telefaxon kerültek továbbításra az ORFK SIRENE Iroda irányába.

A panaszossal szemben büntetőeljárást nem indítottak, tekintettel arra, hogy az eljárási cselekmények végrehajtása során nem jutott birtokukba semmilyen, bűncselekmény elkövetésére utaló információ (nem volt megrongálva pl. a jármű szerkezete, gyújtáskapcsolója, etc.).

2) R. I. r. zls. körzeti megbízott 2015. július 8-án készítette el jelentését, amelyben rögzítette, hogy 2015. április 12-én szolgálatának teljesítése során a panaszos a B. HRK-tól történő átvételét követően előállításra került a B. Rendőrörsre a további intézkedések megtétele végett. Az előállítás oka az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja volt. Az előállítás az arról készült jelentés alapján 16 óra 50 perckor kezdődött, azonban annak pontos ideje 16 óra 30 perc.

A további intézkedés megtétele miatt a panaszost H. S. Cs. r. tzls. bűnügyi nyomozó vette át, amelyet kézírásával rögzített, azt 16 óra 30 perckor látta a jelentést tevő rendőr és annak is látszik. A személyi adatok a HRK jelentés alapján kerültek felvitelre. A panaszos átvétele után az elvégzett intézkedések befejezését követően a helyszínen, a B. Rendőrörsön szabadítva lett, ami a keletkezett iraton kézírással került rögzítésre, nem került visszaadásra a panaszos a HRK-ra kiléptetése végett. Vele szemben további intézkedést nem hajtottak végre.

Az előállítás során a panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, továbbá előállító helyiségben sem volt elhelyezve, mivel H. S. Cs. r. tzls. bűnügyi nyomozó azonnal a történet tisztázásába kezdett, amelyet az iratokban rögzített.

R. I. r. zls. előadta, hogy ők a panaszos őrzéséről gondoskodtak, aki teljesen együttműködő magatartást tanúsított, sem szökésétől, sem támadásától tartani nem lehetett. Arra azonban nem emlékszik, hogy a panaszos családja hol tartózkodott az intézkedés során, velük szemben nem került sor rendőri intézkedésre.

A panaszos nem élt panasszal az intézkedéssel szemben, sérülés- és panaszmentesen 18 óra 30 perckor bocsátották szabadon.

A fent leírtak alapján a B. Rendőrörsön 2 óra időtartamban volt a panaszos előállítva, azaz 16 óra 30 perctől 18 óra 30 percig.

3) Sz. L. r. tzls. 2015. július 9-én készítette el jelentését, amelyben rögzítette, hogy 2015. április 12-én 8 órától 20 óráig teljesített szolgálatot, szolgálatvezénylés alapján. A hivatkozott napon 10 órától 21 óra 45 percig az A. I. S. sérelmére elkövetett halált okozó súlyos testi sértés ügyében a Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányságnak nyújtott segítséget helyszínbiztosításban és bűnügyi részfeladatokat hajtott végre elsősorban a B., K. utca és A. utca úttorkolatában, majd az írásos tevékenységet a B. Rendőrörsön végezte.

Mivel többrétű és egyszerre több párhuzamos nyomozati cselekmény volt végrehajtva, az őrön több személy is tartózkodott, így nem emlékszik a panaszossal szemben történő rendőri intézkedésre.

Feltehetőleg a Robotzsaru Neo rendszer automatikusan beajánlotta őt a személyi szabadságot korlátozó intézkedésbe, mint aznap szolgálatban lévő személyt.

4) A rendőrség mellékelte a SIS II rendszerből 2015. április 12-én 16 óra 27 perckor kinyert adatokat, amely szerint a panaszos által vezetett gépjárművet bejelölő ország Olaszország; a körözés oka a tárgy lefoglalása; a kért intézkedés a nemzeti jogszabályozással összhangban a tárgy lefoglalása és minden szükséges óvintézkedés megtétele és a tárgy birtokosa személyazonosságának megállapítása és kapcsolatfelvétel a nemzeti SIRENE irodával.

5) A rendőrség mellékelte a panaszos meghallgatásáról 2015. április 12-én 17 óra 5 perc és 17 óra 15 perc között felvett jegyzőkönyvet.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy a szükséges tájékoztatások és figyelmeztetések megtörténtek, az abban foglaltakat tudomásul vette és megértette. Ezt követően úgy nyilatkozott, hogy vallomást tesz, amelyben előadta, hogy a szóban forgó személygépjárművet 2014. október 14-én vette át a S. M. nevű cégtől, amely egy Sz. román cég. Az autót a panaszos lízingeli, havonta 1600 Lei körül fizet érte. Van egy cége, amelynek a neve F. Kft., amelynek a nevére vásárolta a személygépjárművet. Befizetett 3500 eurót, a többi 3 évig lízingeli, banki átutalással fizeti az I. Leasing cégnek, amely szintén egy román cég. Arról, hogy az autó körözött lenne, semmit nem tud, nála, mint mondta október óta van, ezzel nem járt Olaszországban, Magyarországon is csak egyszer. Azt gondolja, hogy eredetvizsgán át kell mennie az autónak Romániában, azt mondja a lízing cég, hogy ez meg is történt, így nem érti, hogy miért nem derült az ki, hogy valami gond van vele.

6) Dr. V. Zs. r. alezredes, az ORFK Bűnügyi Igazgatóság Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ SIRENR Iroda vezetője 2015. április 14-én kelt levelében tájékoztatta a B. Rendőrség parancsnokát, hogy a szóban forgó járművel kapcsolatban az olasz társiroda arról tájékoztatta, hogy a járművet már korábban megtalálták a körözés alapján Romániában és visszaadták a jogszerű román tulajdonosnak, azonban erről akkor nem kaptak értesítést az olasz hatóságok. Ezen okból a körözésüket most is vonták vissza. És az esetleges kellemetlenségekért elnézést kér.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszosok kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos kifogásolta a gépjárműve indokolatlan lefoglalását és erre tekintettel 20 millió forint kártérítés megítélését kérte a Testülettől.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) Az indokolatlan lefoglalásra vonatkozó kifogás kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A Testület hatásköre vizsgálatánál, az Rtv. fentebb idézett rendelkezései mellett figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárási törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárási törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A lefoglalás, mint büntetőeljárás keretében, a rendőrség nyomozati tevékenysége kapcsán végrehajtott intézkedése kapcsán jelzi a Testület, hogy a Be. 195. § (1) bekezdésére figyelemmel a panaszosnak lehetősége volt panaszt előterjeszteni a lefoglalással szemben, hiszen a Be. jelen szakasza értelmében a lefoglalást elrendelő határozat közlésétől van lehetősége az érintetteknek a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élni.

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület hatáskörének hiányára figyelemmel nem vizsgálhatta felül a panasszal szemben foganatosított lefoglalást.

b) A panaszos kérelmezte a Testületet, hogy az indokolatlan, jogszerűtlen rendőri intézkedésre tekintettel 20 millió forint kártérítést állapítson meg számára és családjá számára a Testület.

A Testület a fentebb ismertetett Rtv-beli, hatásköri szabályokra visszautalva jelzi a panaszos részére, hogy a Testület csak a rendőrség által, az Rtv. IV – VI. fejezeteiben meghatározottakat vizsgálhatja felül. Olyan kérelmek érdemi vizsgálatára nem terjed ki a hatásköre, amelyek a magánjog területére tartoznak, hiszen a kártérítési felelősség megállapítására a polgári bíróságok jogosultak a kártérítési igény megállapítását kérelmező kereset előterjesztését követően. A Testület felhívja a panaszos figyelmét, hogy igényét polgári bíróságon tudja érvényesíteni.

A Testület magánjogi igények elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, így hatáskörének a hiányában nem vizsgálta meg azt, hogy a panaszos kártérítési igénye jogos-e és annak mennyi a mértéke.

IV.

A Testület ellenben hatáskörére tekintettel megvizsgálta a panaszos előállítását.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezete IV. cikkének (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz való alapvető jogát.

1) A Testület megvizsgálta a panaszos előállítását.

a) A jogalap vonatkozásában az alábbi következtetésre jutott a Testület.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján állították elő, hiszen amikor be akart lépni Magyarország területére, a személyes okmányainak és a jármű okmányainak ellenőrzése során a határkirendeltség munkatársa azzal szembesült, hogy az olasz társhatóság körözést rendelt el a panaszos által vezetett gépjárművel szemben, amely vonatkozásában lefoglalás elrendelését kérelmezte a hatóság. A panaszost erre tekintettel vonták intézkedés alá, hiszen felmerült a gyanú atekintetben, hogy az általa vezetett gépjármű bűncselekmény elkövetéséből származik.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A gépjármű körözése több Btk-beli tényállás elkövetésére vonatkozó gyanút keletkeztethetett. A helyszínen felmerülhetett a 370. § által pönailzált lopás bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú, amely szerint:

„(1) Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

(2) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást kisebb értékre vagy

b) a szabálysértési értékre elkövetett lopást

ba) bünszövetségben,

bb) üzletszerűen,

bc) dolog elleni erőszakkal - ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik -,

bd) zsebtolvajlás útján,

be) egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével,

bf) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül bemenne,

bg) hamis vagy lopott kulcs használatával,

bh) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére vagy

bi) erdőben jogellenes fakivágással követik el.

(3) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást nagyobb értékre,

b) a kisebb értékre elkövetett lopást

ba) a (2) bekezdés ba)-be) pontjában meghatározott valamely módon,

bb) védett kulturális javak körébe tartozó tárgyra vagy régészeti leletre,

bc) vallási tisztelet tárgyára,

bd) holttesten lévő tárgyra, illetve temetőben vagy temetkezési emlékhelyen a halott emlékére rendelt tárgyra,

be) nemesfémre vagy

c) a lopást szabálysértési vagy kisebb értékre közveszély színhelyén követik el.

(4) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást jelentős értékre vagy

b) a nagyobb értékre elkövetett lopást a (2) bekezdés ba)-be) pontjában meghatározott valamely módon vagy közveszély színhelyén követik el.

(5) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást különösen nagy értékre vagy

b) a jelentős értékre elkövetett lopást a (2) bekezdés ba)-be) pontjában meghatározott valamely módon vagy közveszély színhelyén követik el.

(6) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást különösen jelentős értékre vagy

b) a különösen nagy értékre elkövetett lopást a (2) bekezdés ba)-be) pontjában meghatározott valamely módon vagy közveszély színhelyén követik el.”

A Btk. 380. § (1) bekezdése szerint aki idegen gépi meghajtású járművet mástól azért vesz el, hogy jogtalanul használja, vagy az így elvett, illetve a rábízott ilyen járművet használja jogtalanul, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés alapján A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt a) erőszakkal, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel, b) bűnszövetségben követik el. Végezetül a (3) bekezdés alapján a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekményt fegyveresen, felfegyverkezve vagy bűnszövetségben követik el.

Ezen a ponton a Testület szükségesnek tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint a bűncselekmény gyanúját a panaszjárásban kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését akkor, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka – amely a gyanúsításhoz szükséges megalapozott gyanúnál alacsonyabb szintű gyanú – fennállt-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapíthatja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

A fenti körülményekre tekintettel a Testület megítélése szerint nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan az a rendőri vélemény, hogy a panaszos által vezetett gépjármű minden adatában egyezést mutatott a SIS II rendszerben rögzített körözött gépjárművel. A rendőrök miután összevetették a nyilvántartások adatait a panaszos által a rendelkezésükre bocsátott okmányokban rögzítettekkel megállapították, hogy egyezés mutatható ki az olasz hatóságok által körözött gépjármű és a panaszos által vezetett gépjármű adatai között. Figyelemmel az Európai Unióban a bűnügyi együttműködés fontosságára, kiemelt szerepére, így a magyar hatóság az olasz társhatóság által bejegyzetteket, így a lefoglalást és az igazoltatást végrehajtotta a nyilvántartás alapján. Azonban figyelemmel arra, hogy az olasz hatóság el szokott maradni a nyilvántartások frissítésével, így minél hamarabb felvették az intézkedők a hatáskörrel rendelkező szervekkel a kapcsolatot annak érdekében, hogy megállapítsák, hogy az olasz hatóság körözése mennyire minősül naprakésznek.

A Testület megítélése szerint az intézkedés kezdetén a panaszossal szemben a nyilvántartás adatai keletkeztették a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanút, amely alapján a panaszos által vezetett gépjármű valamely bűncselekménnyel hozható összefüggésbe. A Testület véleménye szerint az intézkedés elején a panaszossal szemben az egyszerű gyanú fennállt, így a rendőrséget intézkedési kötelezettség terhelte a továbbiakban tekintetben, hogy meggyőződhesse az arról, hogy ez a gyanú mennyire alapos, így további cselekményeket kellett végrehajtania annak érdekében, hogy a gyanút gyengítse, megalapozza, vagy akár ki is zárja. A SIS-rendszerben rögzített adatokra figyelemmel a Testület véleménye szerint a panaszossal szemben felmerült a gyanú tekintetben, hogy az általa vezetett gépjármű bűncselekménnyel hozható összefüggésbe, így a Testület véleménye szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a panaszos előállításához, így a Testület szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga.

Erre tekintettel a Testület szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga az előállítás jogalapja kapcsán.

b) Mivel azonban az idézett rendelkezés az előállítás végrehajtását az abban foglalt feltétel teljesülése esetére – vagyis ha az intézkedés alá vont személyt érintő gyanú fennáll – nem kötelező jelleggel írja elő, hanem az intézkedő rendőrnek mérlegelési jogkört biztosít, a Testület a rendőri intézkedést az arányosság követelményére figyelemmel is szükségesnek tartotta értékelni.

Az Rtv. 15. §-a ugyanis kimondja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A konkrét esetben a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben a SIS rendszerben, az olasz társhatóság által rögzített adatok keletkeztették a gyanút tekintetben, hogy a panaszos által vezetett gépjármű bűncselekményből származik, bűncselekménnyel hozható összefüggésbe. Adott időben és helyen, az adott körülmények között az elérni kívánt cél tehát a bűncselekményre felmerült gyanú tisztázása volt, amelyet a Testület véleménye szerint csak úgy lehetett elérni, ha a további cselekmények elvégzéséhez a panaszost személyi szabadságában korlátozzák. Ezen körülményre tekintettel a Testület véleménye szerint a

panaszos előállítása megfelelt az Rtv. 15. §-ában foglalt követelménynek, hiszen jelen esetben a bűnüldözési érdek, az olasz hatóságnak való segítségnyújtás az Európai Unió bünyügyi együttműködése keretében elsőbbséget élvezett a panaszos személyi szabadsághoz fűződő jogával. Emiatt a Testület az előállítás arányos volta miatt úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Mindezekre tekintettel a Testület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint nem sérült a személyi szabadsághoz való joga.

c) A Testület a panaszos előállításának időtartama kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos személyi szabadságát a rendőrség 2015. április 12-én 10 óra 45 perctől 18 óra 30 percig, azaz összesen 7 óra 45 percig korlátozta.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok alapján közelítő pontossággal rekonstruálható, hogy mi történt az előállítás időtartama alatt. A panaszossal szemben a rendőrök 10 óra 45 perckor kezdték meg az intézkedést, amely során ellenőrizték a panaszos személyazonosságát, a gépjárműve adatait. Amikor kiderült, hogy a gépjárművet az olasz hatóságok körözik, így a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították és az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján átvizsgálták. Ezt követően az ORFK SIRENE részlegével kezdtek egyezkedésbe az intézkedő rendőrök tekintetben, hogy meggyőződjenek arról, hogy a körözés hatályos-e és szükséges-e további intézkedés a panaszossal szemben, így büntetőeljárás kezdeményezése és annak során egyéb nyomozati cselekmények foganatosítása. A megkeresést 11 óra 15 perckor küldték el, amelyre érdemben 14 óra 35 perckor válaszoltak, amelyben elmondták, hogy hatályosnak minősül a megkeresés, így az olasz hatóságok a lefoglalást továbbra is kezdeményezték. Ezután szállították el a panaszost a B. Rendőrőrsre, ahol a szükséges adminisztratív teendőket látták el, majd átszállították a panaszost a B. Rendőrkapitányságra, ahol további intézkedések végrehajtása érdekében 16 óra 30 perckor adták át. Itt a panaszost 17 óra 5 perc és 17 óra 15 perc között hallgatták meg; a gépjárművét 17 óra 45 perc és 18 óra 25 perc között foglalták le.

A Testület véleménye szerint a panaszos előállításának időtartama megfelelt az arányosság követelményének, hiszen az nem volt szükségtelenül, indokolatlanul és aránytalanul hosszú. Sajnálatosan a kommunikációs csatornák lassúsága volt az, amely meghosszabbította a panaszos előállításának idejét, hiszen várakozni kellett az egyes szervek visszajelzésére, amely visszajelzések egyaránt a panaszos érdekeit szolgálták, így erre tekintettel a rendőrség a lehetőségekhez mérten gyorsan hajtotta végre az egyes feladatokat, így a Testület véleménye szerint a panaszosnak indokolatlanul és szükségtelenül nem kellett várakoznia arra, hogy érdemi cselekményeket hajtsanak vele szemben végre, hiszen egy olasz hatóságot kellett megkeresni, akinek a visszajelzését a határrendészek több csatornát követően kapták csak meg. Ezt követően pedig a rendőrség a lehetőségekhez és a felderített történeti tényálláshoz mérten gyorsan intézkedett a panaszossal szemben, így ezen körülményekre figyelemmel a Testület véleménye szerint nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás ideje kapcsán

A Testület az elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy a rendőrség betartotta az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményét az előállítás időtartama kapcsán, így erre tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. A Testület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint ennek kapcsán sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. Az előállítás időtartamának vizsgálata kapcsán a Testület úgy határozott, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2015. november 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök, testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag